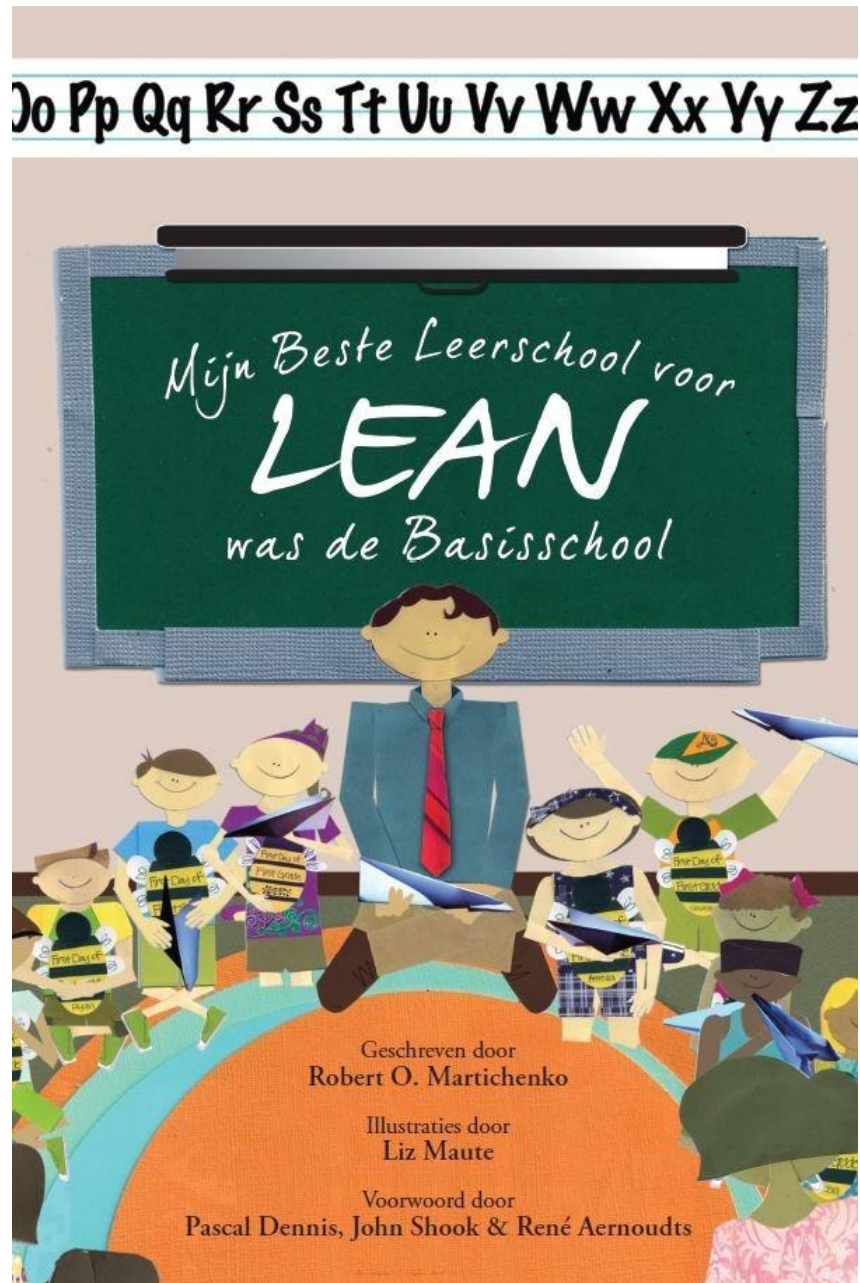

BOEKRECENSIE #9

In het Nederlands uitgegeven in **2014** door het Lean Management Instituut in Zeist (NL) - www.leaninstituut.nl - ISBN 978-90-78-413-10-3 - 103 p.

In het basisonderwijs werken heel veel gedreven en heel competente mensen. Zij hebben allen een gedegen pedagogische opleiding gekregen, staan dag in dag uit voor de klas, nemen heel wat 'andere' taken op zich en zijn voortdurend bezig om de kwaliteit van hun functioneren en de werking van hun school continu te verbeteren. De vraag kan daarom terecht gesteld worden wat die mensen te leren hebben van een methodiek die zijn oorsprong vindt in de industriële omgeving van de autobouwer Toyota.

Het boek **Mijn beste leerschool voor LEAN was de basisschool** geeft hiertoe een aanzet. Het is een boek dat reeds in 2008 verschenen is in het Engels maar nu recent vertaald werd in het Nederlands.

Wat LEAN is en kan, wordt aan de hand van een verhaal aangebracht. Zoals in elke werkomgeving maken individuele activiteiten deel uit van onderliggende processen. Als processen niet goed werken, dan leidt dit tot problemen. Dingen gaan verkeerd lopen, correcties moeten gemaakt worden, onvoorziene situaties worden slecht opgepakt, enz. Op zich is dit niet helemaal ongevoel. Belangrijk is echter dat er een cultuur aanwezig is voor continue verbetering, een cultuur waar leren en het oplossen van problemen een centrale plaats krijgt. Het is een proces dat nooit stopt en terug te voeren is naar de Deming-cirkel van **Plan-Do-Check-Act**.

Een school is een complexe organisatie geworden, heeft veel *stakeholders* en wordt gestuurd door pedagogische activiteiten en processen, maar ook door heel wat administratieve en financiële taken en verplichtingen zoals:

- inschrijving van nieuwe leerlingen
- opstellen van functiebeschrijvingen
- betaling van facturen door ouders
- coaching van jonge leerkrachten
- remediëring van leerlingen
- evaluatie van personeel
- rapportage aan onderwijsinstanties
- organisatie van schooluitstappen
- verhuur van lokalen
- opvolging van begroting
- tijdelijke vervanging van leerkrachten
- overleg met personeel
- aanwerving van directeur
- opvolging van infrastructuurwerken
- communicatie aan ouders
- opstellen van een veiligheidsplan
- samenwerking met andere scholen
- vermindering van energiekosten
- bijscholing van leerkrachten
- aanvragen van subsidies
- afspraken met de gemeente
- enzovoort

Veel van die zaken worden vertaald in procedures en werkinstructies waardoor - en mede omwille van de toenemende regel-druk - toch wat bureaucratie ontstaat.

Het boek richt zich niet alleen op een school als organisatie maar probeert aan te tonen dat een kritische factor voor succes is om ook de kinderen te betrekken in dit traject van continue verbetering. In principe vraagt dit geen nieuwe aanpak, geen ommekeer in de manier van werken, geen reorganisatie, geen grote projectgroepen. Iedere school heeft immers al zijn **prioriteiten-plannen** waar voor ieder item wordt aangegeven of het een instandhoudingsdoel (=) is, een verbeteringsdoel (+) of een vernieuwingsdoel (!). Prioriteitenplannen van een

school kunnen dan ook in zekere mate vergeleken worden met een *business plan* van een bedrijf. Beide zijn geen doel op zich maar een instrument om activiteiten en processen te sturen, op te volgen, te meten, te verbeteren, enz.

Dit boek moet dan ook eerder gezien worden als een **inspiratiebron** om een prioriteitenplan eens grondig te herzien, het in een andere verpakking te steken, het een nieuw elan te geven.

Concreet zou dit kunnen betekenen dat ieder item eens onder de loupe wordt genomen om te verifiëren als de verschillende doelstellingen wel **SMART** (genoeg) zijn:

specifiek

meetbaar

aceptabel (lees: kinderen staan er zelf ook achter)

realistisch

tijdsgebonden.

Het prioriteitenplan dient natuurlijk 1-op-1 aan te sluiten met de **visie** van de school en/of scholengemeenschap. Cruciaal is dat het hierbij om een *shared vision* gaat: alle betrokkenen (alle *stakeholders* dus) - raad van bestuur, directie, leerkrachten, leerlingen, ouders, enz. - delen die visie en werken samen naar één toekomstbeeld. Belangrijk en zeker niet te verwaarlozen is dat deze visie ook gedeeld wordt en bekend is bij de kinderen. Zij zijn immers "aan zet". Het hele schoolgebeuren dient gefocust te zijn op de

kinderen. Alle raden, commissies, structuren, overlegorganen, adviserende & begeleidende diensten zijn er "maar" om de doelstellingen van de school - en meer in het algemeen - van het onderwijs als maatschappelijke opdracht te realiseren.

Op die manier raken de kinderen betrokken bij dit verbeteringsproces. Zij ondergaan dit niet passief maar kennen het doel en kunnen op die manier ook verantwoordelijkheid op zich nemen om dit doel gezamenlijk te bereiken. Kinderen worden mede-eigenaar van een proces, leerkrachten zijn eigenaar van een proces. In de bedrijfs-wereld spreekt men van *business process owner*.

Het weze duidelijk dat dit idee, die aanpak niet nieuw is. Er bestaan immers al heel lang onderwijstypes waarbij het kind tot op zekere hoogte zelf de regie mag nemen.

CONCLUSIE

Tijd nemen om eens na te denken over het herwerken van de bestaande prioriteitenplannen aan de hand van de **LEAN filosofie** kan mogelijkwijze een frisse wind doen waaien over de huidige prioriteitenplannen.

Aanbevolen lectuur voor eenieder die van dichtbij of veraf betrokken is bij het basis-onderwijs.